

ELŐSZÓ

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara tudományos közleményeinek folyamában különleges jelentősége van az Acta Juridica et Politica-sorozat jelen V. kötetének. Ez azokat az ünnepi dolgozatokat tartalmazza, amelyeket a kar tagjai, a budapesti és pécsi testvérkarok nemzetközi jogi professzorai, s az ünnepelt több jeles fiatal tanítványa és munkatársa a Kar köztisztelőben álló szeniora, dr. Buza László akadémikus, egyetemi tanár oktatói működésének ötven éves jubileuma alkalmából készítették. A kötet szerkesztői és írói úgy vélték, hogy Buza László iránt érzett nagyrabecsülésük és ragaszkodásuk legtartalmasabb, legmaradandóbb és az ünnepelt számára legkedvesebb jelét ezeknek a tanulmányoknak csokorba gyűjtött, együttes megjelentetésével tudják adni.

Buza László professzor félévszázados tudományos és oktató munkássága fényes példaként világít előttünk. A mostani ünnepi évforduló alkalmából legyen szabad röviden az olvasók emlékezetébe idéznünk páratlanul szépen ívelő tudói és tanári pályájának főbb állomásait. Buza László 1908. október 1-én lett a sárospataki jogakadémián a közjog, politika és nemzetközi jog nyilvános rendkívüli tanára. Itt 1912-ben nyilvános rendes tanárrá lépett elő és ugyanabban az esztendőben a kolozsvári tudományegyetem jog- és államtudományi karán magántanári képesítést szerzett. Tizenöt évi sárospataki működés után, 1923-ban a szegedi tudományegyetemre nyert kinevezést a nemzetközi jog nyilvános rendes tanárává. Szegedi professzori munkálkodásának első korszaka tizenhét éven át, 1940-ig tartott. Ettől kezdve nyolc éven át a kolozsvári tudományegyetem jogi karán folytatta működését, helyén maradva 1944–45-ben is, amikor a felszabadító szovjet hadsereg parancsnoksága Erdélyben a magyar egyetem további működését biztosította. 1948-ban tért vissza Magyarországra, s ettől kezdve, immár újabb tíz év óta, ismét a szegedi tudományegyetemen, a mi körünkben dolgozik. A Magyar Tudományos Akadémia 1938-ban levelező, 1946-ban pedig rendes taggává választotta és ez utóbbi minőségét 1949-ben, az Akadémia újjáalakulása idején is megerősítette.

Az ebbe az ünnepi kötetbe foglalt tanulmányok szerzői a magyar jogtudomány többi művelőivel együtt őszinte tisztelettel tekintenek Buza László ötvtizedes tudományos munkálkodásának a százat jóval meghaladó számú termékeire, közöttük az alapvetőnek számító nemzetközi jogi tankönyvére, a kisebbségek jogi helyzetéről írott nagy művére, az Acta Universitatis Szegediensis sorozataiban és önállóan megjelent értékes monográfiáira, külföldi szakfolyóiratokban közölt fontos publikációira, valamint igen nagyszámú egyéb tanulmányaira és cikkeire. Ki kell emelnünk, hogy a legutóbbi esztendőekben is szinte szakadatlanul jelentek meg Buza László tollából a haladást szolgáló,

újabb és újabb tudományos eredményeket hozó dolgozatok, így a törvényesség és az igazságosság elvének mikénti érvényesüléséről, valamint a szükséghelyzet problémájáról a nemzetközi jog területén.

Ugyanakkor, amikor Buza László tudományos tevékenységében mindig teljes elmélyülésre és a legmagasabb színvonalra törekedett, sohasem tartozott az elefántcsonttoronyba való zárkózást kereső tudósok közé. Egész pályafutása alatt fáradságot nem ismerő módon oktatta előadásain és szemináriumában a jogászfijjúság egymást követő nemzedékeit a jog széleskörű megismerésére és helyes alkalmazására. Nagyon sokat tett azért, hogy a jog társadalmi funkciójával, az államon belüli és a nemzetközi törvényesség jelentőségével a legszélesebb rétegek is megismerkedjenek. Lankadatlan munkálkodása példát ad számunkra abban a tekintetben is, hogy az egyetemi professzornak mindenkor, de különösen épülő új országunkban, kialakuló szocialista társadalmunkban mellőzhetetlen kötelessége és hivatása az egyetemen kívüli társadalmi életben való részvétel, kutatási eredményeinek a dolgozó tömegek közé való eljuttatása. Tiszteletünket még fokozzák azok a bátor kiállásai, amelyekkel különböző tudományos és közéleti megnyilatkozásaiban mindenkor szót emelt a béke megvédése és a szocialista humanizmus elveinek a nemzetközi életben való érvényesítése érdekében.

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának tagjait különösen is büszkeséggel tölti el az a tudat, hogy Buza László professzor kollégáink közé tartozik. Ehhez a gondolathoz a ragaszkodás és a szeretet érzelmeit kapcsolja az a tény, hogy Buza László a legélénkebben részt vesz karunk közösségi életében, sőt ő a közöttünk szükséges szoros tudományos és politikai-társadalmi együttműködés eszméjének állandó hirdetője. Melegséggel emlékezünk arra, hogy a felszabadulás előtt két, a felszabadulás után öt éven át töltött be dékáni tisztséget, egyetemi rektor és prorektor is volt, — de mindjárt azt is hozzátesszük, hogy különleges fontosságot elsősorban nem is az általa betöltött funkcióknak, hanem annak a támogatásnak tulajdonítunk, amelyben karunk oktatószemélyzetének tagjait és a fiatal tudományos dolgozókat szüntelenül részesítette, s amelyért neki nagyon hálásak vagyunk.

E kötet munkatársai és a félszázados jubileum megünneplésében résztvevők nevében szívből kívánom Buza László kedves kartársunknak, hogy még sok-sok éven át folytassa töretlen erőben munkáját, szakadatlanul érezve a mi nagyrabecsülésünket és szeretetünket.

Szeged, 1958. december 1.

DR. MARTONYI JÁNOS

a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának dékánja